

9. joulukuuta 2015

Näyttöön perustuva päätöksenteko edellyttää korkea- luokkaista tietoa: tilastoihin kannattaa investoida

Euroopan tilastohallinnon neuvonantaja (ESGAB) kehottaa vuonna 2015 antamassaan kertomuksessa hallituksia varmistamaan, että käytettävissä on tarvittavat resurssit tilastoinnin nykytarpeisiin vastaamiseksi ja, mikä tärkeintä, tulevaan kehitykseen investoimiseksi. Lautakunnan puheenjohtajan Martti Hetemäen mukaan Euroopan unioni on vertaansa vailla siinä, missä määrin sen politiikka perustuu tilastoihin. "Euroopan tilastojen laatu on varmistettava noudattamalla tiukkoja ammatillisia standardeja kaikissa jäsenvaltioissa".

EU:n ja kansallisessa politiikassa turvaututaan yhä enenevässä määrin tilastollisiin indikaattoreihin, joilla seurataan määrällisiä tavoitteita. Luotettavat, puolueettomat ja laadukkaat viralliset tilastot ovat siten keskeinen osa EU:n ja jäsenvaltioiden infrastruktuuria, johon on investoitava jatkuvasti. On tärkeää, että päättäjät antavat Eurostatille ja kansallisille tilastolaitoksille riittävästi resursseja, jotta ne voivat suorittaa tehtävänsä eli tuottaa korkeatasoisia tilastoja. Tilastojen tuottamiseen käytettävien kustannusten avoimempi ilmoittaminen auttaisi torjumaan "vapaamatkustajien" ongelmaa eli tilannetta, jossa julkisia hyödykkeitä ei tarjota riittävästi, koska hyödyke voidaan kuluttaa maksamalla vain vähän tai ei lainkaan sen kustannuksista. Eurostatin sekä kansallisten tilastotuottajien, jotka saavat valtion budjetista rahoitusta julkisten hyödykkeiden tuottamista varten, on pystyttävä osoittamaan tilastotuotostensa ja -palvelujensa kustannukset, ja niillä on oltava sitä varten käytössä tehokkaat kustannuslaskentajärjestelmät.

Euroopan tilastojärjestelmän on pidettävä yllä tilastojen korkeaa laatua samalla, kun mukaudutaan yhteiskunnan nopeisiin muutoksiin. Euroopan tilastojärjestelmällä on vastassaan datavallankumous, josta aiheutuu haasteita virallisille tilastoille. Tilastojärjestelmän on johdettava pyrkimyksiä uusien mahdollisuuksien kartoittamiseksi ja laatuvaatimustensa mukauttamiseksi. Lisäksi joissakin maissa alueellistamisprosessi merkitsee vastuun siirtoa alue- ja paikallisviranomaisille. Kansallisilla tilastolaitoksilla on oltava näissä maissa vahva johtoasema ja tehokkaat koordinoitavuudet, jotta ne voivat pitää yllä Euroopan tilastoja koskevien käytännönsäätöjen periaatteita.

Näyttöön perustuvan päätöksenteon uskottavuus rakentuu virallisten tilastojen objektiivisuutta ja luotettavuutta kohtaan tunnetun luottamuksen varaan. Näin ollen käyttäjien käsitys tilastojen laadusta on ensiarvoisen tärkeää EU:n jäsenvaltioissa. Tässä yhteydessä Euroopan tilastohallinnon neuvonantaja lautakunta kehottaa Kreikan hallitusta aktiivisesti rakentamaan ja ylläpitämään luottamuksen ilmapiiriä Kreikan tilastojärjestelmää kohtaan. ELSTATin pitäminen ammatillisen riippumattomuuden tiellä on olennaisen tärkeää, jotta estetään 2000-luvun alun ja vuoden 2009 tapahtumien toistuminen.

Lopuksi kertomuksessa selostetaan Eurostatin edistymistä viime vuoden vertaisarvioinnista saatuihin suosituksiin pohjautuvissa parannustoimissa. Eurostat on edistynyt parannussuunnitelman osalta aiotulla tavalla. Lautakunta säilyttää kuitenkin kantansa Eurostatin pääjohtajan ja ylimmän johdon palvelukseenottoa ja irtisanomista koskeviin suosituksiin, joiden osalta näkemykset ovat poikenneet toisistaan¹.

¹ Katso kertomuksen kohta 3.1.

9. joulukuuta 2015

Lisätietoja

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoo-antavan lautakunnan vuosikertomus 2015, johon sisältyy lyhyt tiivistelmä, löytyy lautakunnan kotisivuilta (<http://ec.europa.eu/esgab/>).

Yhteystiedot joukkoviestimiä varten

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoo-antavan lautakunnan puheenjohtajan Martti Hetemäen haastattelupyynnöt pyydetään osoittamaan lautakunnan sihteeristölle: Heli Lehtimäki (estat-esgab@ec.europa.eu), puh. +352 4301-36484.

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoo-antava lautakunta

Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoo-antava lautakunta² antaa riippumattoman katsauksen käytännesääntöjen täytäntöönpanosta. Se pyrkii lisäämään Euroopan tilastojärjestelmän ammatillista riippumattomuutta, eheyttä ja vastuullisuutta, jotka ovat käytännesääntöjen keskeisiä periaatteita, sekä kohentamaan Euroopan tilastojen laatua. Lautakunnassa on seitsemän jäsentä. Sen tehtäviin kuuluu vuosittaisen raportin laatiminen Euroopan parlamentille ja neuvostolle käytännesääntöjen täytäntöönpanosta Eurostatissa ja koko Euroopan tilastojärjestelmästä. Lisäksi lautakunta antaa komissiolle (Eurostatille) neuvoja soveltuvista toimenpiteistä täytäntöönpanon helpottamiseksi.

Euroopan tilastoja koskevat käytännesäännöt (käytännesäännöt)

Euroopan tilastoja koskevissa käytännesäännöissä³ asetetaan standardit Euroopan tilastojen kehittämistä, tuottamista ja jakelua varten. Se perustuu Euroopan tilastojärjestelmässä (joka koostuu kansallisista tilastoviranomaisista ja Eurostatista) käytettyyn tilastojen laadun yhteiseen määritelmään. Käytännesäännöt ovat itsesääntelevä väline, joka sisältää 15 periaatetta, joissa käsitellään kansallisten ja EU:n tilastoviranomaisten institutionaalista toimintaympäristöä sekä Euroopan tilastojen tuottamista ja jakelua. Sen täytäntöönpanon tukena on kullekin periaatteelle määritelty joukko hyvän käytännön indikaattoreita.

Euroopan tilastojärjestelmä⁴ muodostaa kumppanuuden, johon osallistuvat Euroopan unionin tilastoviranomainen eli komissio (Eurostat) sekä kansalliset tilastolaitokset ja muut kansalliset viranomaiset, jotka vastaavat kussakin jäsenvaltiossa Euroopan tilastojen kehittamisestä, tuottamisesta ja jakelusta.

Vertaisarvioinnit

Vertaisarvioinnit⁵ ovat osa Euroopan tilastojärjestelmän strategiaa, jolla käytännesäännöt pannaan täytäntöön. Tavoitteena on parantaa Euroopan tilastojärjestelmän viranomaisten eheyttä, riippumattomuutta ja vastuullisuutta. Ensimmäinen vertaisarviointien kierros toteutettiin vuosina 2006–2008. Toinen kierros käynnistettiin joulukuussa 2013 ja on edelleen käynnissä. Molemmat kierrokset kattavat kaikki EU:n jäsenvaltiot ja EFTA-maat. Euroopan tilastohallinnoinnin neuvoo-antava lautakunta suoritti Eurostatin vertaisarvioinnin käyttämällä kansallisten tilastolaitosten vertaisarviointeja varten kehitettyjä menetelmiä, joita on mukautettu jonkin verran Eurostatin erityispiirteiden ottamiseksi huomioon.

² <http://ec.europa.eu/esgab>.

³ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/european-statistics-code-of-practice>.

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>.

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.